

Ügyszám: EBF-AJBH-75/2022.

Védett tulajdonság: fogyatékos

Diszkrimináció területe: közszolgáltatás

Diszkrimináció típusa: közvetlen hátrányos megkülönböztetés

Jogsértést megállapító határozat

Az ombudsman 2021 végén tíz megyei jogú város önkormányzatával szemben indított hivatalból eljárást, amelyekben azt vizsgálta, hogy a megyei jogú városokban a fogyatékos személyek számára egyenlő eséllyel hozzáférhető-e a felnőtt háziorvosi ellátás. Az eljárások 2022-ben zárultak le, és valamennyi eljárás alá vont önkormányzat esetében az volt megállapítható, hogy a háziorvosi rendelők nem felelnek meg teljes körűen a komplex akadálymentesség jogszabályi követelményeinek. Az alábbiakban ezen ügyek egyikének összefoglalója olvasható.

Eljárás indítása hivatalból

A hatóság 2021. decemberben hivatalból indított eljárást a megyei jogú város önkormányzatával szemben, mely során azt vizsgálta, hogy az önkormányzat által biztosított felnőtt háziorvosi ellátás egyenlő eséllyel, akadálymentesen hozzáférhető-e a fogyatékosokkal élők számára, figyelemmel a *fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény (Fot.), az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (Étv.) és az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK)* vonatkozó rendelkezéseire. A hatóság az ügyben nyilatkozat tételére hívta fel az önkormányzatot.

Az eljárás alá vont álláspontja

Az Önkormányzat nyilatkozatának elkészítéséhez a hatóság által megadott szempontok alapján, rehabilitációs szakmérnök segítségével felmérte a területén lévő háziorvosi rendelőket, valamint – bár az nem képezte a hatósági eljárás tárgyát – a házi gyermekorvosi rendelőket. Az ekként elkészített nyilatkozat szerint az önkormányzat – a nyilatkozatához mellékelte táblázat szerinti – háziorvosi rendelőkben biztosítja a háziorvosi ellátást, amelyek közül néhány rendelő megfelel az egyenlő esélyű hozzáférés követelményének, többségében azonban nem felelnek meg e követelményeknek. A táblázat rendelőnként tartalmazza az akadálymentességre vonatkozó információkat, illetve a szakember javaslatát arra, hogy mely hiányosságokat, milyen módon kell felszámolni az esélyegyenlőségi követelményeknek való megfeleléshez. Az Önkormányzat előadta, hogy a követelményeknek nem megfelelő rendelők felújítását 2022-ben megkezdi, azonban tekintettel arra, hogy a rendelők többsége nem felel meg az előírásoknak, a felújítások jelentős része várhatóan áthúzódik a 2023-as évre.

Az eljárás lefolytatása

Az eljárás alá vont nyilatkozata és az általa rendelkezésre bocsátott adatok alapján a tényállás megállapítható volt.

A hatóság döntése és annak indokai

A hatóság döntésében megállapította, hogy az önkormányzat a hivatkozott jogszabályok alapján köteles biztosítani a fogyatékosokkal élő személyek számára a felnőtt háziorvosi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést. Az önkormányzat a fogyatékos személyek vonatkozásában azzal tesz eleget az egyenlő bánásmód követelményének, ha teljesíti az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítására vonatkozó jogszabályi kötelezettségét. Az önkormányzat nyilatkozata alapján megállapítható volt, hogy ezen kötelezettségének nem tett teljeskörűen eleget. Az önkormányzat ezen mulasztása következtében a fogyatékosokkal élő személyeket a fogyatékoságukkal összefüggésben hátrány érte a velük összehasonlítható helyzetben lévő, ilyen védett tulajdonsággal nem rendelkező személyekhez képest.

A hatóság megállapította azt is, hogy az önkormányzat nyilatkozatában nem adott elő érvelést a kimentés körében, nem hivatkozott olyan tényekre, körülményekre, amelyek mulasztásának észszerű indokául szolgálhatnának. Az a körülmény, hogy az Önkormányzat az akadálymentesítés érdekében szükséges felújítási munkálatokat még 2022-ben megkezdi, a kimentés körében nem értékelhető, a mulasztás észszerű indokát nem jelentheti.

A hatóság rögzítette, hogy az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósítására előírt jogszabályi határidők a korábbiakban több ízben meghosszabbításra kerültek, és a meghosszabbított határidők is már évekkal ezelőtt lejártak. A Fot. 2014. január 1-től hatályos szövege már egyáltalán nem tartalmaz a mentesülésre vonatkozó határidőt, ettől kezdve már minden közszolgáltatás, így a felnőtt háziorvosi ellátás tekintetében is feltétlenül biztosítani kell az egyenlő esélyű hozzáférést. A hatóság rögzítette továbbá, hogy a forráshiány, a magas beruházási költségek sem szolgálhatnak kimentésül a törvényi kötelezettség teljesítése alól, a jogszabály ugyanis nem ad e tekintetben mentesülési lehetőséget.

A fentiekre tekintettel a hatóság megállapította, hogy az önkormányzat – azáltal, hogy nem biztosította teljeskörűen a fogyatékossgal élő személyek számára a felnőtt háziorvosi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést – a fogyatékossgal élő személyekkel szemben közvetlen hátrányos megkülönböztetés formájában megsértette az egyenlő bánásmód követelményét. A hatóság szankcióként az önkormányzatot figyelmeztetésben részesítette, és elrendelte a jogsértő állapot megszüntetését, kötelezte az önkormányzatot, hogy 2024. június 30. napjáig – a Fot., az Étv., és az OTÉK vonatkozó rendelkezéseinek megfelelően – teljeskörűen biztosítsa a fogyatékossgal élő személyek számára a felnőtt háziorvosi ellátáshoz való egyenlő esélyű hozzáférést, és ennek teljesítését ugyanezen határidőn belül rehabilitációs szakmérnök által kiállított okirattal igazolja a hatóság felé.

(2022. szeptemberi döntés)